

פרק 2

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

האקליפטוס

על פי "טעם של פעם", מאת מרדכי נאור

- (1) כאשר נערכו החגיגות לציון מאה שנים לעלייה הראשונה, הוזכר גם "עולה ותיק" מסוג מיוחד, שהגיע לארץ באותה תקופה בדיוק. הכוונה היא לעץ האקליפטוס. עץ זה, שאפשר לראותו כיום בכל אזורי הארץ - בחורשות, בחצרות הבתים ולאורך הכבישים - לא היה מוכר כלל בארץ עד סוף המאה ה-19. מולדתו היא אוסטרליה, שם הוא מצוי במאות מינים.
- (5)
- איך הגיע האקליפטוס לארץ? לא תאמינו - בדואר... מעשה בעורך דין אמריקני ושמו סְפּאפּוֹרְד, שהגיע לירושלים עם משפחתו וכמה ידידים בשנת 1881, והקים בעיר את "המושבה האמריקנית". לסְפּאפּוֹרְד היו ידידים בארצות שונות, שאֵתם נהג להתכתב. אחד מהם, שחי באוסטרליה, שלח לו בתוך מכתב כמה זרעים של עץ האקליפטוס, שכמותו יש רבים בארץ מגוריו. (10)
- סְפּאפּוֹרְד לא היה בטוח שירושלים מתאימה לגידול אקליפטוסים. על כן ירד ליפו, הגיע לבית הספר החקלאי "מקווה ישראל" ונתן את הזרעים לקְרֶל נְטֹר, מנהל המוסד. קְרֶל נְטֹר זרע את הזרעים, ולאחר זמן קצר היו לו כמה שתילי אקליפטוס. מן השתילים האלה צמחו רוב חורשות האקליפטוסים המצויות היום בארץ. (15)
- כשהחלו אנשי העלייה הראשונה להקים את מושבותיהם, "התאהבו" מיד בעץ האקליפטוס. הם גילו כי הוא נקלט בנקל, גִּדֵּל היטב גם בתנאי יובש וגם בעודף רטיבות, ובתוך שנים אחדות מגיע לגובה ניכר. מגזע האקליפטוס וענפיו אפשר להכין קורות לבנייה, והעץ ממהר לצמוח לאחר שכורתים את גזעו. גם הדבורים "מחבבות" מאוד את פרחי האקליפטוס, והן מייצרות ממנו דבש משובח. בני המושבות האמינו כי לאקליפטוס יש תכונות מרפא. רבים חשבו כי עלי האקליפטוס מטהרים את האוויר ולכן כדאי לנטוע עץ זה סמוך לבית. באותו זמן גם היה נהוג להציע למי שהתקשו בנשימה לנשום אדי מים רותחים שטבלו בהם עלי אקליפטוס. על כן נראה כי האקליפטוס בִּוֶרְךְ במעלות רבות. (20)
- (25)
- אולם תרומתו הגדולה ביותר של האקליפטוס הייתה במאבק על ייבוש הַבְּיָצוֹת. לפני מאה שנה היו שטחים גדולים בארץ מכוסים בַּיָּצוֹת. בַּבְּיָצוֹת התרבו יתושי הקדחת ותקפו את התושבים שחיו בסביבה. כך קרה שבמושבות הראשונות (פתח תקווה, חדרה וייסוד המעלה), שהיו ליד בַּיָּצוֹת גדולות, כמעט כל התושבים חלו בקדחת, ורבים מתו מהמחלה. היה ברור (30)

שכדי להדביר את מחלת הקדחת צריך קודם כול לייבש את הפיצות. האקליפטוס "גויס" למשימה מפני שהוא יכול לגדול בתוך פיצה ולייבש אותה על ידי שתיית המים. לכן ניטעו אקליפטוסים בשטחי פיצה נרחבים, והם עזרו לייבש את הפיצות.

(35) במשך השנים ניטעו ברחבי הארץ מיליוני שתילים של אקליפטוסים, והם צמחו מאותם זרעים שהגיעו בדואר לפני יותר ממאה שנה.

שאלות:

1. בשורה 6 כתובה השאלה "איך הגיע האקליפטוס לארץ?". מה התשובה המתאימה לשאלה?

- (1) מאוסטרליה
- (2) לפני 100 שנה
- (3) בתוך מכתב
- (4) במאות מינים

2. בשורה 10 כתוב "כמותו". הכוונה היא: כמו -

- (1) ספאפורד
- (2) הידיד האוסטרלי
- (3) עץ האקליפטוס
- (4) הזרע של האקליפטוס

3. מה הנושא המרכזי של הפסקה השנייה (שורות 6-15)?

- (1) איך הגיע עץ האקליפטוס לארץ ישראל
- (2) למה התכתב עורך הדין האמריקני עם חברו האוסטרלי
- (3) איך התחילה ההתיישבות בארץ ישראל
- (4) איפה גדלים עצי האקליפטוס

המשיכו לעמוד הבא ←

4. בני המושבות סבלו באותה תקופה מבעיה חמורה.

א. מה הייתה הבעיה?

ב. כיצד פתרו את הבעיה?

5. מה קרה לפני מה?
סדרו את האירועים הבאים לפי הסדר שבו הדברים קרו, מ-1 (האירוע הראשון)
עד 3 (האירוע האחרון):

נערכו חגיגות לציון מאה שנים לעלייה הראשונה.

האקליפטוסים עזרו לייבש את הַבִּיצוֹת.

זרעי אקליפטוס הגיעו לארץ במכתב.

6. בשורה 17 כתוב: "האקליפטוס... גִּדֵּל היטב גם בתנאי יובש".

א. כתבו את המשפט הזה ברבים:

האקליפטוסים _____

ב. המילה גִּדֵּל היא מהשורש ג.ד.ל.
חֲפְּשׂוּ בקטע שלוש מילים נוספות מאותו השורש, והעתיקו אותן.
